

Bodite osveščeni, še preden je bolezen na domačem dvorišču

Podnaslov: Afriška prašičja kuga (APK) se »počasi« širi po EU trenutno na Poljskem

Poljske oblasti so Evropsko komisijo in države članice obvestile o prvem pojavu Afriške prašičje kuge (APK) pri domačih prašičih. Bolezen je bila potrjena 23. julija 2014, v manjši reji na prostem (5 prašičev), ki se nahaja v bližini mesta, kjer je bil potrjen osmi primer pri divjih prašičih (11. julij 2014) in približno 2 km od meje z Belorusijo. Okuženo gospodarstvo spada v območje, ki je že pod omejitvami zaradi izbruhov APK. V Litvi pa so 24. julija potrdili pojav APK v komercialni reji z več kot 19.000 prašiči.

Afriška prašičja kuga je virusna nalezljiva bolezen za katero zbolijo domači in divji prašiči, umrljivost je praktično 100%. Prašiči poginejo zaradi povišane temperature in notranjih krvavitev. Bolezen poteka zelo hitro. Virus se izredno intenzivno širi, smrt nastopi 7 – 10 dni po okužbi.

Vakcina ne obstaja!

Zbolijo domači prašiči in divji. Prenašalec v naravi je mehki klop iz skupine Ornithodoros.

Afriška prašičja kuga ne prizanese niti divjim prašičem, morebitni preživeli pa postanejo hudi prenašalci bolezni:

Po piku klopa, se pojavijo znaki okužbe v 5 dneh ali celo manj – s tipičnimi znaki na uhlju in v 5 – 15 dneh, če je prašič v kontaktu z obolelim prašičem (divjim ali domačim):

Obolevnost prašičev – običajno 100%, smrtnost pa ravno tako 100%, pri zmerno virulentnih virusih (ki so žal redki) je smrtnost 60 – 70%.

Inkubacija **od okužbe do znakov obolelosti** je različna, glede na vrsto okužbe:

- če požrejo okuženo krmo ali pomije nastopi vročina v 48 – 72-ih urah
- po ugrizu klopa nastopijo znaki v 5-ih dneh (ne pozabite, v 10-ih že poginejo)
- 5- 15 dni po kontaktu z okuženimi živalmi (divjimi prašiči ali domačimi)

Klinični znaki že po 2 dneh po okužbi prašiči dobijo povišano temperaturo 40,6 – 41,7°C, upad ješčnosti in zmanjšano število levkoplastov v krvi. V 4 -6 dneh vse živali obolijo.

Znaki obolelosti: prašiči so vroči, pordeli (bolj rdeče barve) in bolani. Imajo pordečele okončine, ušesa, rep in drisko. Breje svinje abortirajo. Če jih ne vznemirjamo obležijo, kot bi se »skrivali« in se nočejo premikati. Prašiči dobijo hude notranje krvavitve, prenehajo žreti, plitko dihajo. Večina živali pogine v 7 – 10 dneh zaradi notranjih krvavitev v trebušni votlini.

Klinični znak – rdeči, vroči, bolani prašiči, ki se »skrivajo«,

Tipični znak afriške prašičje kuge v akutni obliki:

Rdeči uhlji

Abortirani pujski, pomešani z blatom:

Tipična rdeča koža »potrebišine« govori o akutni afriški prašičji kugi

Klinični znaki pri pujskih:

V primeru infekcije z nizko agresivnim virusom (ki ga skoraj ni!), imajo živali le rahlo povišano telesno temperaturo 2 – 3 tedne, pojavijo se rdečine na koži, ki preidejo v nekrotične kraste. Živali imajo tudi otekle in boleče sklepe. Breje svinje abortirajo.

Rdeči izpuščaji po telesu na sredi katerih so razjede.

Tipično rdeče območje z razjedami za uhljem.

In po nogah:

Tako postanejo živali, ki prebolijo akutno ali kronično obliko bolezni nosilci in izločevalci virusa za vse življenje. Če prebolijo divji prašiči imamo ves čas nevarnost okužbe iz gozda.

Odpornost virusa na zunanje razmere je precejšnja. Ni posebno občutljiv na pH, saj prenese od pH 4 do pH 13. Preživi 11 dni v blatu (sobna temperatura), 1 mesec v umazanih prašičjih boksih, 70 dni v krvi na lesenih deskah (ko živali krvavijo), 15 tednov v razpadajoči krvi, 18 mesecev v krvi, ki je shranjena na 4°C.

Še bolj grozljiva je preživetvena sposobnost virusa v mesnih proizvodih. Če ravno človek ne zboli, pa se okužba za živali hitro širi tudi preko teh virov. V mesnih proizvodih preživi virus in ostane kužen: 15 tednov v ohlajenem mesu, 300 dni v zorjenih pršutih, 15 let v zamrznjenih trupih.

Z vročino ga inaktiviramo pri 56°C/70minut, pri 60°C/20 minut. Virus je občutljiv na eter in kloroform. Inaktivira ga tudi natrijev hidroksid v razredčitvi 8:1000 (30 minut), hipoklorid - 2,3 % klorid (30 minut), formalin v razredčitvi 3:1000 (30 minut), 3 % ortofenilfenol (30 minut) in jodove spojine.

Poti okužbe: krmljenje s pomijami, ki vsebujejo ostanke okužene svinine (človek ne zboli, prašiči domači in divji zbolijo), izvor okužene krvi, neposredni kontakt z ljudmi,

vozila, letala, opremo, krmo ali neposreden ugriz klopa (v zaprtih rejah manj verjetnosti) ali kontakt z okuženim divjim prašičem. Ostanke okuženih sendvičev, ki jih požrejo divje živali in prenesejo bolezen do domačih živali, zato **pozor in previdnost pri reji na prostem!**

Država uporablja najstrožji način zatiranja te bolezni, kjer je poglobitni ukrep takojšnja usmrnitev vseh prašičev na gospodarstvu, kjer se je bolezen pojavila in neškodljivo uničenje trupel. **Stroške zatiranja bolezni krije proračun Republike Slovenije.**

V času zatiranja in izkoreninjenja bolezni na vašem območju se držite naslednjih splošnih navodil:

- vsi prašiči na vašem gospodarstvu naj bodo zaprti v hleve, staje in ograjene prostore;
- promet s prašiči znotraj okuženega območja je prepovedan (razen neposredno v klavnico);
- meso in mesne proizvode je prepovedano odvažati iz okuženega gospodarstva;
- gibanje ljudi na vašem gospodarstvu čimbolj omejite ter pri tem strogo izvajajte vse priporočene biovarnostne ukrepe;
- divji prašiči so pomembni pri prenosu bolezni na domače prašiče, zato ne spuščajte prašičev na prosto, kjer bi lahko prišli v neposreden stik z divjadjo oziroma se sami izogibajte stikom z divjimi prašiči (lov);
- strogo se držite predpisanih določil uradnega veterinarja v javno objavljeni odločbi za okuženo ali ogroženo območje.

Postopek ob sumu: V primeru kliničnih znakov, značilnih za afriško prašičjo kugo, je imetnik živali dolžan nemudoma obvestiti svojega veterinarja, ki bo ukrepal v skladu s predpisi. Poročanje o sumu je obvezno!

POMEMBNO!

Bolje, da se poroča o sumljivih primerih, ki se kasneje izkažejo za negativne, kot pa da sploh ne poročamo.

Nujno je dosledno upoštevanje in izvajanje ukrepov biološke varnosti:

- nakup živali iz preverjenih rej oziroma izolacija novo nabavljenih živali,
- razkuževalne bariere;
- dosledna uporaba zaščitne obutve in obleke;
- omejitev dostopa oseb na dvorišče oziroma v hleve s prašiči;
- večja pozornost glede zdravstvenega stanja živali;
- pozornost lovcev, ki se udeležujejo lovskega turizma;
- ne kupujte mesa iz kombijev, kjer ni jasnega izvora mesa, da ne raztrosite bolezni po naši državi.

Pripravila:
Gabrijela Salobir